

SAİT ÇETİNOĞLU: Ortadoğu ve İslam Dünyasında Katliam Geleneği

Posted on 28/09/2014

Ortadoğu'da İslam Devleti (İŞİD - İD)

Ortadoğu'da Siyasal İslam son günlerde İslam devleti/ İŞİD-İD eliyle muazzam bir güç devşirdi. Irak ordusunun Sünni bölgesinde (Musul) örgüte teslim ettiği ağır silahlar ile durdurulamaz bir güce ve hareketliliğe ulaştı. Irak'ın sünni bölgesini kontrolüne alıp taban oluşturarak adım adım vahşetini ve etki alanını genişletip ilerleyerek, son yılların en büyük etnik temizliğine - soykırımına imza atmaktadır.

Irak'ta siyasal İslam, İŞİD (yeni adıyla İslam Devleti-İD) eliyle uyguladığı, -Musul[i]'un ele geçirilmesiyle çok daha fazla görünür hale gelen- şimdiye kadar benzeri görülmemiş bir vahşet politikası ve soykırımcı bir zihniyetle Suriye'de ve bölgede kendinden saymadığı kadim unsurları; Şii Arapları, Hristiyanları(Asuriler, Kildaniler, Nasturiler, Süryaniler, Ermeniler,...), Ezidileri[ii], Nusayrileri[iii], Şiileri, Şii Türkmenleri, Kakailer[iv], Mandaileri (Sabailer)[v], Şabakları[vi], ... ve önüne çıkan herkesi yok ederek ilerlemeye devam ediyor. Bu halkların çoğunun feryatları duyulmamakta, sessizlik içinde yok olmaktadır.

İslam Devleti, daha önce Suriye sınırları içerisinde Arami kasabası Malula'da[vii] ve 1915 Soykırımından *arta kalan* Musa Dağ direnişçilerinin mirasçısı Ermeni kasabası Kessab'ta, Şii ve Alevi Türkmen köylerinde ve Akdeniz kıyı şeridinde Nusayri bölgelerinde başlatılıp uygulanan vahşet politikası daha büyük boyutta Irak'ta yürütülüyor ve basına servis ediliyor.

Uluslararası toplum (siz bunu emperyalizm/kolonyalizm olarak okuyun) yükselen insanlık dramına karşı sessiz.

Emperyalizmin/ Kolonyalizmin bölgede insan hakları ihlali ve *azınlıkları*[viii] koruma kaygısının olacağı düşünülmeceği gerek Suriye'de gerekse Irak'ta yaşanan insani dramlardan apaçık ortaya çıktı. Zaten emperyalizmden böyle bir beklentimiz de yoktu.

Kolonyalizmin bölgedeki en eski vasal'ı T.C. nin sınırlarını zaman zaman mültecilere kapatması ve zorluk çıkartması ayrı bir insanlık dramına sebep oluyor. Vasal, İslam Devleti mensuplarını Türkiye'de tedavi ederken diğerlerine yaralı olsun, sağlam olsun sınırları kapatıyor.

Vahşetin durdurulamaması (!) ve Soykırım

Emperyalizmin kırmızı çizgisinin İslam Devleti'nin sebep olduğu insan hakları ihlalleri ve soykırıma varan etnik temizlik değil, İslam Devleti'nin Erbil'e dayanması olduğunu hava hareketinden belli olmuştur. Hava hareketinin bölgede var olan insanlık dramına bir çözüm olacağını ve emperyalistlerin böyle bir galesi olduğunu düşünmek yanıltıcıdır. Dolayısıyla bunun, sınırlı bir hareket ile İslam Devleti'nin belli bir yörüngeye çekilip petrol şirketlerinin karları güvenceye alınmasının yanında, Suriye'deki yandaş unsurlarına destek hareketi olduğunu ve olacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Ayrıca, *Bölge yönetimi* adı altındaki prematüre devletin, İslam Devleti'ne yol vererek soykırıma varacak bir etnik temizliğin kapısını araladığını bu yüzden *Peşmergenin* dolaylı yoldan etnik temizliğe yol verdiğini de söyleyebiliriz. *Peşmergenin* terk ettiği kasabaların etnik bileşeni ve İslam Devleti'nin işgali sonrasında gerçekleşenler bu görüşü doğrular niteliktedir.

İslam Devleti'nin hareketleriyle *bölge yönetimi* denen prematüre devletin, kendini olduğundan fazla *önemseyen* diğer *aktörlerin* ve Bağdat'ın da savaş gücünün olmadığı ortaya çıkmış görünüyor. Bir kısım *askeri başarıların* Amerikan bombardımanından sonra gerçekleştiği, bombardımanın kesilmesiyle elde edilen yerlerin bir kısmının geri verildiğini görüyoruz. ABD şemsiyesi olmadan bu *unsurların* savunma, savaşma ve başarı şanslarının olmadığı da rahatlıkla söylemek mümkün.

Musul, Hıristiyan, Kakai, Ezidi, Mandai, Şabak,.. gibi Ortadoğu tek ve çok tanrılı dinlerine mensup etnik ve dini *azınlıkların* yaşadığı bir bölge olduğu gib,i bu etnik ve dini *azınlıkların* tarihsel topraklarıdır.[ix] İslam Devleti'nin ilerlemesinin en önemli ayağı Musul *başlangıcının* Türkiye üzerinden tezgahlandığı sünni politikacı ve yöneticilerinin Türkiye'ye geliş gidişlerinden ve Türkiye'yi mesken tutmalarından çıkarmak mümkün.[x]

Anglosakson jeostratejisi gereği kolonyalizmin Lozan ile bölgedeki vasal gücü olarak oluşturduğu bir yapı olarak Türkiye'nin başka bir konumda olması düşünülemezdi. - bu olguyu aşağıda daha geniş olarak açacağız.

Musul konsolosluk mensuplarının *rehine* durumu da bir mizansendi. Bu *durum* Türkiye'nin elini güçlendirerek İslam Devleti'ne lojistik imkanını dikkat çekmeden yükseltmenin yanında zaman kazanmasını da sağlamıştır.

Cep telefonu elinde ülkesiyle iletişimini kesmeyen bir *rehine* olur mu?

İslam Devleti (İŞİD -İD) bu gücü nasıl elde etti?

Irak El-Kaidesinden bir hizip, böylesine güç devşirerek, bölgenin muktedir olmayanlarına karşı bu olağanüstü bir vahşeti uygulayabilir hale nasıl geldi?

Bilindiği gibi, olguları tanımlamak ve açıklanmak istenildiğinde içsel (yapısal) ve dışsal etmenler göz önüne alınır. Bu etmenlerin kesiştiği ve ayrıştığı noktalar belirlenir. Bu pencereden baktığımızda iç ve dış etmenlerin üst üste gelmesiyle bölgenin vahşet sürecine girdiğini görüyoruz.

Bugünkü *Ortadoğu* yada eski ve daha doğru tanımlamayla *Yakındoğu*'da meydana gelen olayların ve olguların kabaca öne çıkan içsel ve dışsal etmenlerine işaret edersek, İslam[xi] ile kolonyalizm / emperyalizm, iki ana temel etmen olarak önümüze çıkmaktadır.

İslam ve katliam geleneği

Yapısal etmenin en önemli aktörü, bu coğrafyanın ezici çoğunluğunun inancı olan İslam'dır. Her din gibi İslam'ın da bir ideoloji olmasına karşın, bir toplum projesi olmayan İslam, revizyonu ve dönüştürülmesine olanak olmayan arkaik bir ideolojidir. Günümüze 1400 yıl öncesinden referans verilemez.

Son tahlilde din de bir ideoloji olduğuna göre, bu kadar katı bir yargıdan kaçınmak gerektiği söylenebilir. Ancak İslam'da bu güne kadar zamana/çağa uygun bir yorumun zemin bulamaması ve gerçekleşmemesi, İslam'da bir reformasyon dönemi yaşanmamış olması, bu gün böyle katı bir yargıyı gerçekliğe dönüştürmektedir.

Teorik olarak, o yolun ilelebet kapalı olduğu anlamına gelen bir ifadeden sakınmak uygun olsa da pratikten vereceğimiz bir örnek bu konudaki ümitlerin sönmesine neden olmakta, bu katı yargıyı bir buçuk asra yakın bir zamanın pratiğinde olduğu gibi, günümüzde de doğrulamaktadır:

Nitekim 1960'lı 1970'li yıllarda, Sudan'lı Mahmut Muhammed Taha o yönde bir hamle yapılmış, *İslamın İkinci Mesajı* başlığını taşıyan bir kitap da yazılmıştı ve Taha orada,

Cihad'ın bir islâmi ilke olmadığını iddia ediyordu... Ama Müslüman Kardeşlerin de dahliyle 1986 da idam edildi...

Teslimden gelen İslam'dan bir *kurtuluş teolojisi* çıkması yapısal olarak imkansızdır. Zira kapitalizm gibi kutuplaştırıcıdır. Tekfirci ve selefi gruplar bu çerçeve içinde değerlendirildiğinde, bu grupların yükselişleri anlamlandırılabilir. Dar - ül harb ve Da -ül İslam kavramı İslam için hayati öneme haizdir. İslamın dar-ül harb olmadan uygulanması ve yaşatılması imkansızdır. İslam'ın bugünkü krizi de buradan kaynaklıdır. (Fotî Benlisoy'dan ödünç aldığımız iki kavramla açıklarsak) *şimdinin canavarlar zamanına* denk gelmesi ve *vahşetin idaresi* ile İslam Devleti'nin önemli kazanımlar sağlaması mümkün olmuştur: "Kurucu kaos"[xii] . Kısaca Siyasal İslam'ın *vahşete* dönüşmesi yapısalıdır.

Samir Amin, İslam Devleti ve İslam olgusunu çok net özetler: *Kuzeyde bir İslam Devleti peydahlandı ki, bu İslam Devleti denilen tanımı ve doğası gereği yayılmacıdır. Tüm Dünya Müslümanlarını kendine bağlama, kapsama iddiası ve perspektifi olan bir hareket... Türkiye'den Çin'e kadar tüm Müslümanları İslam Devleti bayrağı altında birleştirme hedefi var. Yani dünyanın tamamını fethetme peşinde... Bu yüzden tam bir çılgınlık hâli söz konusu...[xiii]*

İslam Devleti *vahşetinin/ Kafa kesmenin/kadınlara el konarak köleleştirmenin* dinsel ve tarihsel arka planı vardır. Bu konuda bölgeden vereceğimiz iki örnek yeterince açıklayıcıdır:

Muhammed döneminde hile ile tutsak edilen Beni Kureyza Yahudileri hakkında verilen hüküm ibret vericidir. [xiv] "Kureyza erkekleri öldürülecek, kadın ve çocuklar köle edilecek, malları müsadere edilecektir. Muhammed *Allah'ın ve resulünün yargısıyla yargıladın* diyerek onu onaylar."

"Resulallah karardan sonra Medine'nin çarşı alanına giderek hendekler kazdırır. Beni Kureyza erkekleri gruplar halinde buraya getirilerek hendeklerin başında kafaları kesilir.

Toplam katledilen sayısı bazı kaynaklara göre 600 ila 700, bazılarına göre 800 ila 900 kişidir. İdamların çoğunu Ali b. Ebu Talib (sonradan dördüncü halife) ve Zübeyr infaz ederler.”

Kesim sırasında Ali yorulur gölgede mola verir. Mola sırasında tutsaklara *merhamet* gösterilerek süt ikram edilir. Sonrasında *kesim* kaldığı yerden devam eder.

İkinci örnek, Osmanlı Sultanı IV. Murat'ın Bağdat fethi sırasında, sene 1636. Bağdat Seferini Evliya Çelebi *seyahatnamesinden* okuyoruz. *Seyahatnamede* teslim olan Şiilerin katledilmesi nakledilir. Katl esnasında kurbanlar kanlarıyla nehirlerin rengi değişir[xv]:
“Bağdâda eyle hücumlar oldu kim Kızılbaşların başları yine kaygulu işe uğradı. Gördiler kim gayri çare yok, hemân burc u bârûlar üzre beyaz emân bayrakları diküp,

‘Amân elamân ey güzidei Âl-i Osmân’ deyü feryâd u nâlâni sad-hezar etdiler.

Bağdat'ı tutan Şiiler pes edip teslim olurlar.

...”... derûn-i askerden bir sada zahir olur kim, Tîz Kızılbaş kırılınsın derler.

Azâmet-i Hüdâ an saatde kırk bin piyade şâh tolusun içmiş [iran şarabı içmiş] tülüngi Kızılbaş ve yigirmi bin de gayri evbâş seyf-i miczem ile başları tırâş olup [keskin kılıç ile başları traş edilip] derûn-i Bağdad'da hûn-i Râfiziyân nehr-i âb-ı revân gibi cereyân etdi [zındıkların kanı akarsu gibi aktı] ve niöe bin atlı guzât cânib-i nehr-i Diyâle'ye gitdi ve emân ile mukaddemce çıkan Kızılbaş'a yetdi ve bu perîşân olmuş Kızılbaş'a girişdiler ve eyle kırdılar kim az Kızılbaş, ‘Feryâd-reses yâ Ali’ deyüp nehr-i Diyâle'ye urdular.”

Şehir içinde kan oluk oluk akarken bir kısım gaziler de Diyale nehrine kendini atmış olan Şiilere yetişir. Kızılbaşlar *feryadımızı duy ya Ali* diye bağırlar.”

“Düldül-süvâr Ali de bu Havâricîn’in [Haricilerin] feryâdlarına res olmayup cümle Diyâle’de gark-ı âb oldular [boğuldular]. Yetmiş bin Kızılbaş’tan ancak altı bin mîkdârı tırkazlarda ve merhamet-i dest-i Osmanlı’da hâlâs oldu deyü kendüleri nakl ederler.

Hakkâ böyle bir kırgın dahi diyâr-ı Acem’de olmamışdır.”

Yetmiş bin Şii’den ancak altı bin kadarı Osmanlı’nın *merhametli ellerinde* canını kurtarır.

Şimdi devir değişmiş, üçyüz-beşyüz kişilik kafa kesme vakaları dünya medyasına haber oluyor.”

“Düldül-süvâr Ali de bu Havâricîn’in [Haricilerin] feryâdlarına res olmayup cümle Diyâle’de gark-ı âb oldular [boğuldular]. Yetmiş bin Kızılbaş’tan ancak altı bin mîkdârı tırkazlarda ve merhamet-i dest-i Osmanlı’da hâlâs oldu deyü kendüleri nakl ederler. Hakkâ böyle bir kırgın dahi diyâr-ı Acem’de olmamışdır.”

Yetmiş bin Şii’den ancak altı bin kadarı Osmanlı’nın “merhametli ellerinde” canını kurtarır.

Şimdi devir değişmiş, üçyüz-beşyüz kişilik kafa kesme vakaları dünya medyasına haber oluyor.”

Emperyalizm ve 20. Yüzyılda Arap toplumsal yapısının dönüşümü

Mağripten Maşrike Arap coğrafyası geçmiş çağlarda uzak mesafe (uluslararası) ticaret sayesinde yükselmiştir. Kentler bu sayede yükselip, durumun tıkanmasıyla gerileyerek çöküntüye uğramıştır.

Bölgenin/havzanın gelişme ve yükselmesini sağlayan, uzak mesafe ticaretini yürüten ve

kontrol eden Hristiyanların Baas milliyetçiliği tarafından yok edilmesiyle onulmaz yara almış. Bu yara yine uzak mesafe ticareti olarak niteleyebileceğimiz fosil yakıtların ticareti bir süre bölgede *statükoyu* koruyabilmiştir.

Ancak bu *statüko* yada fosil yakıtların ticaretinden kaynaklı *saadet zincirinin* ila-nihaye devamının garantisinin olmadığı, Arap-İsrail Savaşlarıyla ortaya çıktığı gibi *Körfez Savaşlarıyla* daha da belirginleşmiş ve derinleşmiştir.

Hristiyanların yok edilmesi, *millet-i mahkûmenin* ortadan kaldırılmasına ve altın yumurtlayan tavuğun kesilmesine yol açtı ve krize girildi. Bilindiği gibi, bu ticaret ve *millet-i mahkûme* sonsuz diyebileceğimiz gelir kaynağıydı. Bu ticaret zinciri bir çok grupların da gelir paylaşımına dâhil olmasını temin ederek gelirin paylaşılmasının da önemli bir mekanizmasıydı.

Fosil yakıtların ticareti, sadece iktidardaki aileye ve onun dar çevresine bir gelir sağlamakta, bunların isteği halinde gelir halka sadaka kabilinden dağıtılmaktadır.

Bu imkânların ortadan kalkması ve içine düşülen kriz ortamının dışsal etmenlerle çakışmasıyla İslam *vahşete* dönüştü. Şimdi İslam Devleti'nin Müslüman olmayan son gurubunun elinden son lokmasını alma peşinde olduğunu söyleyebiliriz.

Yakındoğu, Kolonyalizm için stratejik bir bölgedir ve bu stratejik önem Batı için yaşamsaldır. Lozan ile onaylanarak Anglosakson politikanın yani kolonyalizmin çıkarlarının bölgedeki bekçisi olarak İngiltere ile Sovyetler arasında tampon bölge devleti olarak organize edilen *yeni Türkiye*, boğazın vasalı olarak Akdeniz'in 30. ile 36. paralel arasındaki yatay alanın doğu ucundaki bölge ile bu paraleli Ege'den dikey olarak kesen bölgeyi güvenceye almaktadır. Bu yatay alanın doğu ucu Suriye önlerine tekabül etmektedir. Bu bölgenin jeostratejik önemi sadece günümüze özgü değildir. Akdeniz ticaret yolu üzerindeki Kıbrıs ile birlikte bu bölgenin jeostratejik önemi, çok eski tarihlere dayanır.

Samir Amin de bölgenin tarihsel ve jeostratejik önemini altını çizer: *jeostratejik pozisyonu çok önemli. Zira, orası Eski Dünya'nın kalbidir, merkezidir. Dikkat edilirse, Bağdat, Moskova'ya, Pekin'e, Singapur'a, Johannesburg'a eşit uzaklıktadır. Dolayısıyla bu bölgenin doğrudan militer denetimi, emperyalistlere uzun mesafedeki bölgelere askeri birliklerini kolay ulaştırma, kolay müdahale imkânı demek.*[xvi]

Bölgenin stratejik önemine ilişkin teoriler, Anglosakson (kolonyal) jeostratejik yaklaşımın önemli teorisyenleri olan iki Anglosakson coğrafyacı ve jeopolitik uzmanı Sir Halford Mackinder (1861-1947) ve Nicholas Spykman (1893-1943) tarafından formüle edilerek geliştirilmiştir. Bölgenin jeostratejik önemi 20. Yy da yeniden dizayn edilerek günümüze uzanır. Bu stratejik önem İsrail'in bölgede kurulmasıyla daha da önem kazandığını söyleyebiliriz. Sürekli kriz İsrail'in de yaşam kaynağıdır. Bu da *kurucu kaosa* denk geliyor.

Kolonyalizm, 1. Büyük Savaş sonrası bölgedeki sömürge ve manda devletlerinden çekilirken, yarattığı *kaos* ile birlikte bölgeye İsrail devletini *armağan* olarak bıraktı.

Emperyalizmin yeni stratejisi öncelikle devletin çökertilerek kaos ortamı yaratıyor, bunu yaparken iç çatışmaları ve iç savaşı kendine yedekliyor. Körfez savaşı sonrasında bu çok daha belirgin. Körfez savaşları ile bir anlamda devletin çökmesi ile birlikte *saadet zinciri* de koptu. Sübvansiyonlar ortadan kalktı devletin halkına rüşvet olarak dağıttığı paralar kolonyal bankalara akınca içeriye bir şey kalmadı. Kaldı devlet de olmayınca bereketli bir zemin oluştu. Siyasal İslam'ın bu toprakta serpilip gelişmesi kolay oldu.

Emperyalizm için bu çöküntü ortamında kaynakların talanını kolay, maliyet yüklemeyen iç savaş da yeni bir yöntem. Kaldı ki silahı sen temin ettiğinden baştan kar ederek başlıyorsun.

Bu bir anlamda bölgedeki özgürlükçü taleplere, *Arap baharına* Emperyalizmin verdiği bir cevaptır.

BM kararları ve Emperyalizmin bölgede yeniden yapılanması:

Son günlerde bölge ile ilgili BM nezdindeki yeni kararlar ışığında yeni bir koalisyon (siz bunu yeni emperyalist ittifak olarak okuyun) kotarılarak bölgeye yeni müdahale olanakları oluşturuldu. Bu toplantılardan dönen Vasal, toplantılardan ve kararlardan ne anlaşılması gerektiğini özetliyor:

120 devlet başkanının katıldığı zirvede hangi adımların atılması gerektiği düşünüldü. Zirvenin başarılı geçtiğini düşünüyorum. Bölgede kritik bir dönemi yaşıyoruz. Kritik diyorum çünkü 1250 km yaklaşık sınırimız olan Suriye ve Irak'ta terör eylemleri bizi ilgilendirmeyebilir veya bize ne deme lüksümüz yok. 1,5 milyon sığınmacı bizim ülkemizde. Bu sığınmacıların Türkiye'ye gelmiş olduğu bir ortamda bize ne diyemeyiz. Atılan bu adımlarda başta Suriye rejimi olmak üzere bu zalim rejimden kaçanların sığındıkları bir başka zalim olmamalı. Özgür Suriye Ordusu da orada bir mücadele veriyorlar. Başka örgütler de var orada... Şimdi ise durumun ne vahim olduğu, IŞİD'in Irak'ı işgal etmesi, Sünnilerin Musul'u boşaltmış olmaları bunlar görünen gerçekler. Bir de çok acımasız devam eden, bizim dinimizle alakası olmayan bir uygulamayı kabullenmek mümkün değildir. Tüm yapılanlar İslam'a mal edilmektedir. Bizler Müslüman olarak elimizden geleni yapmamız lazım. Hıristiyan dünyası böyle bir adım atıyorsa biz buna seyirci kalmayacağız. İşte 49 kişi. İçeriden dışarıdan birçok yakıştırmalar yapıldı. Biz sözün değil, eylemin tarafı olmak durumundaydık. Bundan sonra atacağımız adımlar bizim aynı felaketleri tekrar yaşamamak. Onun için atmamız gereken adımlarda ana başlık olarak; uçuşa yasaklı bölgenin ilan edilmesi ve bu bölgenin güvence altına alınması. Güvenli bir bölgenin Suriye tarafında tesis edilmesi. Güvenlik Üst Kurulu toplantısında konuşacağız ve adım atacağız. Bu süreci kimlerle nasıl yöneteceğiz bunlar görüşme başlıklarımız arasında[xvii]

Bu sözlerle, T.C. nin aldığı konumunun 180' derece değiştiği izlenimi verilse de, yeni konum 2011 den farklı değildir. Erdoğan'ın sözlerinden Irak'ın yeni durumundan dolayı bir endişe taşımadığı, sorununun sadece, Suriye ve Esad ile olduğunu net olarak anlıyoruz.

İkincisi, Erdoğan, doğan sorunlardan siyasal İslam'ı varestede tutmaya çabalamaktadır. Sözlerindeki Müslüman-Hristiyan vurgusu ayrıca dikkat çekicidir.

Sonuncusu, Türkiye halen durumu kavramaktan uzaktır. 2011'den bu yana durum oldukça değişmiştir.

Bu durumu BM genel kurulunun boş sıralarından anlamak mümkündür. BM genel kurulu salonu yeterince açıklayıcıdır.

İslam Devletine yakın duran *sünni cephe*de Erdoğan tek başına kalmış gözüküyor. Suudi Arabistan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri cepheden ayrılmışlardır. Kaldı ki, son tahlilde İslam Devleti bunların rakibi durumundadır ve düşman kampta yer almalarından daha normal bir şey yoktur. Bilindiği gibi Suudi Arabistan'ın anayasası Kur'an'dır ve bayrağında da *La ilahe illallah* yazar. İslam devleti ile sadece bayrağının rengi farklıdır.

Koalisyon Güçlerinin yeni hava hareketleri ve Suriye

BM toplantılarından ve alınan kararlardan sonucun ne olacağını biz kestiremediğimiz gibi karar alıcılarının da bir kestirimde bulunabildikleri şüphelidir:

Birincisi, Esad'ın düşürülmesinde Vasal kadar istekli olmaları mümkün gözüküyor. Esad'ı düşürüp düşürmeyeceklerini, bu yönde girişimlerde bulunup bulunmayacaklarını bilmiyoruz. Kendilerinin de bildiklerini sanmıyoruz. Bu konuda Irak'taki durumu saymasak bile, Libya örneğinden yeterince ders çıkarmadıkları düşünülemez. Ayrıca Yemen'deki gelişmelerin de istedikleri gibi gitmediği ortada...

İkincisi, ABD bölgeye asker göndermeye ve hava hareketini kara hareketiyle desteklemeye hevesli değil. Kara hareketi olup olmayacağını da bilmiyoruz. Olsa dahi bu hareket

bölgedeki *paryaların* üstesinden gelebileceği bir şey değil. Binlerce kilometre uzaktaki Yeni Zelanda'dan gelecek askerin kendini riske atacak bir sebebi de yok.

Sonuncusu, emperyalizmin her şeye kadir olduğunu düşünmek eşyanın tabiatına aykırıdır.

BM toplantıları ve görüşmeleri sürerken ABD'nin Suriye'deki bazı İslam Devleti mevzilerini derhal bombaladığını ve İslam Devletinin kontrol ettiği Der-Zor vilayeti çevresindeki petrol tesislerini tahrip ederek İslam Devletinin ekonomik gücünü de hedeflediğini görüyoruz.

Ancak, Kürt güçlerinin İslam Devleti'nin saldırılarına direnmeye çalıştığı, önemli direniş noktası Kürtlerin *Kobani* dedikleri *Ayn-ül Arab* bölgesine müdahaleden gecikilmesi, Vasal'ın *güvenli bölge* beklentilerine yol açtı.

Kobani/ayn ül Arab savaşının naklen yayınlanması ile direnişte zaman zaman *yetersiz* kalan Kürt güçlerine vurgu yapılması, Ayn ül Arab'taki savaşın yeni insani felaketlere sebep olduğunun gün yirmi dört saat ekranlardan tekrarlanması, görüntülerinin ekranlardan inmemesi ve gelen mülteci sayısının olağanüstü abartılmasındaki amaç, gerçekte bölgenin insansızlaştırılmasına, bunun *meşrulaştırılmasına* ve *güvenli bölgenin* alt yapısının *de facto* Suriye topraklarında oluşturulması hevesine yöneliktir.

Vasal durumu yanlış okumaktadır. Hazırlıkları da, sürecin ve bombardımanların seyrinden, Suriye'ye yeni müdahale olanaklarının doğduğu anlamını çıkardığının ip uçları olarak okumak mümkündür. Sanki bizi, İslam Devleti'yle *ölümü gösterip sıtmaya razı etmeye* çalışmaktadır.

Yeni tezkereler, Vasal'ın yeniden hevesinin kabardığını ve yeni maceralara hazırlandığını göstermektedir. Yanılarak felakete sebep olması durumu *fitrattandır* nasıl olsa!

Ancak Ayn ül Arab'taki İslam Devleti mevzilerine ve buraya lojistik destek verebilecek

mıntikalara yapılan hava hareketi bu düşüncenin hayata geçmediğinin işareti olsa gerektir. Kaldı ki Esad'ın bu bölgeden vazgeçtiğine dair bir işaret de yoktur. Koalisyonun önce Ayn ül Arab yakınlarındaki İslam Devleti mevzileri Esad güçleri tarafından da hedef alınmıştır. Olağanüstü bir durum olmazsa, Ayn ül Arab'taki Kürt direnişi İslam Devleti tarafından kırılmayacak gibi gözüküyor. *Kırılrsa* dahi bu durum geçicidir.

Şunu unutmamamız gerekiyor:

İster BM'nin, isterse *koalisyon güçleri* denilenlerin ve tabii Türkiye'nin de, bölgede süregelen insanlık dramından zerrece kaygısı olmadığından şüphemiz yoktur. BM bu konuda bir çaba harcamıyor demek için yeterince sebepimiz var.

Türkiye için ise, neredeyse her büyük ilinin caddelerinde dilenci durumuna düşürülen Suriyeli sığınmacıların içler acısı durumu yeterince açıklayıcıdır. Bu durumun Suriye'ye müdahaleyi meşrulaştırıcı bir argüman yapılmak istendiğini, dolayısıyla bilinçli bir tercih olduğunu düşünmek için de yeterli nedenimiz mevcuttur.

DIPNOTLAR:

[i] Geçen yüzyılın ilk çeyreğinde Musul'u ziyaret eden H.Charles Luke Musul'u ayrıntılı nakleder. Tasvirin bugüne kadar değişmediğini söyleyebiliriz: "Dünyada (artık karmaşık bir ırklar mozağinin olmadığı Kafkaslar dışında), etnografik harita çıkarmaya çalışanları şaşırta n şehirler arasında Musul vilayeti gibisi pek az bulunur. Şehrin sınırları dahilinde eski olduğu kadar pek az bilinen çok sayıda mezhep olmasının yanı sıra, devasa Musul ovasını baştanbaşa gezerseniz, aynı ırktan, aynı dili konuşan, aynı tanrıya inanan insanların oturduğu yan yana iki köy bulmanın imkansız olduğunu görürsünüz. Musul şehrinde ve ovanın tamamında Arap nüfusu çoğunlukta yken, kuzeydeki ve doğudaki dağlarda Kürtler

çoğunlukta. Ancak hem merkezde, hem de dağlarla ovalarda diğer halkların kalıntıları da dağınık halde yaşıyor. Bunların bir kısmı artık çok ender bulunsa da, bir zamanlar büyük bir tarih yazmış halkların mensupları. Bir kısmı da çok gizemli bir tarihe sahip olduğundan etnik kökenlerini ve dinlerinin doğuşunu çözmek çok zor.” H.Charles Luke, Musul ve Azınlıklar, çev. Utku Kvasoğlu, Nesnel Y. 2007, s 29

[ii] Ezidilik, sadece Ezidi anne babadan doğanların dine, dolayısıyla kimliğe kabul edildiği tikel bir dine sahip özelliğiyle sınırlarını dışarıya kapatmış etno - dinsel bir halktır. Ezidiler günümüzde, Suriye’den Irak’a, Türkiye’den Kaf- kaslar ve Rusya’ya kadar uzanan bir coğrafyada yaşıyor olmakla birlikte, nüfusun büyük çoğunluğu, kutsal merkezlerinin de yer aldığı Kuzey Irak bölgesinde yaşamaktadır. Bununla beraber, özellikle Türkiye’den, başta Almanya olmak üzere Batı Avrupa ülkelerine göçmüş önemli bir Ezidi nüfusunun olduğu da bilinmektedir. Geniş bilgi: Çakır Ceyhan Suvari, Ezidiler, Etnodinsel Bir İnanç Olarak Ezidilik, Ütopya Y. 2013

[iii] et Tavail, Nusayriliğin ortaya çıkışını hicretin 14. Yılına denk getirir. Ayrıca Gassani’leri Araplaştırdığı gibi Nusayriliği İslam’ın içinde düşünür. (Geniş bilgi: Muhammed Emin Galip et-Tavail, Arap alevileri Tarihi Nusayrilik, çev.İsmail Özdemir, Chiviyazıları, 2004.) Nusayrilerin yaşadığı bölgede 7.Yüzyıla kadar Bizans imparatorluğunun etkisinde Hıristiyan Gassan Devleti bulunmakta ve bu devlet yöneticilerinin Arap yarımadasının diğer köşesindeki Pers etkisindeki kardeş Hristiyan Lahm devleti gibi Araplıkla bir ilgileri yoktur. İslam öncesi Ortadoğu’daki siyasi bölünme için bkz.Charles Lindholm, İslami Ortadoğu, çev. Balkı Şafak, İmge Y.2004, s 129

[iv] Kakailik dini kardeşlik ve yardımlaşma, yarenlik temelleri üzerine yapılandırılmıştır. Toplumun dirlik düzeni için herkes eşit olmalı, zengin-fakir ayrımcılığı olmamalı, kuvvetli ve zayıf arasındaki fark ortadan kaldırılmalıdır. Kakailikte yardımlaşma esastır. Birinin evi, herkesin evi, malı da herkesin malıdır. Bir Kakai diğer bir Kakainin malına göz dikmez, çalmaz. Helal değildir. Sözlü veya fiili olarak korkutmaz. Üzerinde baskı kurmaz. Kakai yani

“kardeşlik” anlamındadır. Dolayısıyla kakailer birbirinin kardeşidir ve aralarında kardeşlik hukuku geçerlidir.

Kakailerin köklerinin Zerdüştlüğün ve Miteraizmin köklerine çok yakın olduğunu görürüz. Kakailiğin kutsal kitabı “Serencam”dır. Sultan Sehak/İshak (San Sehak) tarafından yazılmıştır. 200 sayfadır. Tamamı Hawrami lehçesinde şiir ve metinlerden oluşur. Anlamak biraz zordur çünkü Zerdüş’tün “Avesta”’sına yakın bir dil kullanılmıştır. Kakailiğin En büyük kitabı *Serencam*, ancak başka kutsal kitapları da bulunmaktadır. Dileyen Kakai olabilir. Kakailere göre Ezidilik Kakailiğin sonradan kopup ayrı düşen koludur. Bir kısım Ezidiler de tersini düşünür. Irak’ta yaklaşık 200 bin civarında Kakai yaşamaktadır. Kesin rakamını bilememekle beraber Suriye, Afganistan, Tacikistan, Pakistan, Türkiye’de Kakai nüfusunun var olduğunu biliyoruz ancak çoğundaki koyu taassub neticesi Kakailiklerini ifşa etmekten korktukları da ayrı bir gerçek.

Hewreman Bölgesi Kakayilerin en eski yerleşim birimi ve hareket alanıdır. Öyle ki Sultan Sehak “Hewreman Şahı” olarak da bilinir. Hewreman’ın Doğusundan Becar ve Zencan’a kadar, Batısında, Hawar ve Halepçe’den Serezur, Çemçemal ve Kerkük merkezi ve çevresine kadar, Güneye doğru Dakuk, Hemrin Dağı etekleri, Kifri, Kellar ve Hanekin, Mendeli, Bağdat ve Orta Irak’ın bazı yerleri (Diyala ve Bakube vilayetlerinde Arap Kakayiler yaşıyorlar), Kuzeye doğru Hewler’e, Hebat kazası, Karakuş, Musul merkezi, Tella’far ve Nemrud’a kadar olan coğrafya.

[v] Araplar tarafından “Sâbaî” (Subbi ya da Subbâ) biçiminde adlandırılan bu topluluk, kendilerine “Mandenler” (bilgili olanlar, arifler anlamında; İngilizcede Mandaeans) adını verir. Kendileri için kullandıkları bir diğer ad “Nasuralar”dır (kutsal öğretileri koruyanlar anlamında; İngilizcede Nasoraean). Manden adı tüm topluluk üyeleri için kullanılırken, Nasura adı yalnızca din adamları, topluluğun ileri gelenleri ve ataları için kullanılır. Mandailer, Aramicenin bir diyalektini konuşurlar. Dini metinleri Aramicedir. Asıl yurtları Şatt-ül Arab bataklıklarıydı Saddam döneminde asimilasyonlarını kolaylaştırmak için

bataklıklar kurutularak dağıtılmaya çalışıldılar. Vaftizlerini nehirde yaparlar. *Vaftizci Yahya* taraftarıdır. Mandailer, kendi dinlerinin Adem'le birlikte başladığını ileri sürerler.

Aslında bu din, İ.Ö. 200 yıllarından başlayarak, Filistin-Ürdün yöresinde yaşayan heterodoks Yahudi akımları içinde filizlenmiştir. Bu dönemde Kudüs'teki egemen Yahudi anlayışına karşı çıkan bir çok topluluk bulunmaktaydı. Bunlar arasında en önemlileri "Esseneler", "Vaftizciler" ve "Nasuralar" idi. Mandailer açısından bunların içinde en dikkat çeken Nasuralar'dır. Zira kendi kutsal metinlerinde Mandailer, Nasuralar'ı Filistin'deki kendi ataları olarak kabul ederler ve Nasuralar'ın Yahudiler ile yaptıkları mücadeleyi dile getirirler.

Her üyenin topluluğun gizlilik ilkesine uyması en önemli görevidir. Manden dininin herhangi bir kuralı ya da öğretisini, Mandai olmayanlara aktarmak en büyük günah olarak değerlendirilir. Topluluk üyeleri için bir dine kabul töreni yoktur. Mandai bir aileden doğan herkes topluluğun doğal üyesi olarak kabul edilir. Mandai anne ya da babadan doğmamış bir kimsenin topluluğa kabulü olanaksızdır. Her topluluk üyesinin bir dünyalık adı, bir de gizli adı olmak üzere iki adı vardır. Gizli ad, doğumda din adamları tarafından yapılan astrolojik hesaplar sonucunda verilir. Bu gizli ad yalnızca topluluk üyeleri arasında ve dinsel törenlerde kullanılır.

Günümüzde Sabailer Dicle ve Fırat kıyıları, Irak'ın güneyindeki eski Kuzistan'ın Karun Nehri Boylarında yaşamalarına rağmen büyük bir bölümü Bağdat ve Basra'da yaşamaktadırlar. Sabiiler kendileri dışında kimseyle evlenmeyen kapalı toplum olup Altın ve Gümüş işçiliğinde oldukça ilerlemişlerdir. Irak'ın dışında İsveç, Avustralya, ABD gibi ülkelerde de yaşayan Mandaistlerin Dünya'daki sayıları 30.000 kadardır.

[vi] Şabaklar, 5 asrı aşkındır Ninova'da yaşıyor. Topluluğun kökenlerine dair kesin bir bilgi yok. Şabakların dili, Hint-Avrupa dil ailesinden geliyor. Şabak topluluğu, Hristiyanlar, Yezidiler ve başka azınlıklarla birlikte Taklif, Başika, Karakuş ve Musul'un kimi banliyölerde

yaşıyor. Gayri resmi verilere göre sayıları 250 bini bulmakta ve sadece Irak'ta yaşamaktadırlar.

Tarih boyunca, farklı Irak rejimleri Şabaklara baskı uyguladı. Örneğin Baas rejimi, Şabaklara Arap kimliğini dayatmaya çalıştı ve Şabak kimliğini unutacaklarını umarak onları Arap aşiretlerine katılmaya teşvik etti.

Şabaklar, Irak toplumunun önyargılarından da olumsuz etkilendi. Birçok insan, kimi kitap ve öğretilere dayanarak Şabakların yanlış inanç ve tuhaf geleneklere sahip, sapkın bir topluluk olduğuna inanıyor. Bu da Şabakların ötekileştirilmesine neden oldu. İslam Devleti Şabakları gayrimüslim saydığı için Şabaklar dini ve siyasi nedenlerle hedef alınıyor. İslam Devleti'nin Musul ve Ninova ovalarını ele geçirmesinden sonra Şabak köylerinde [büyük katliamlar](#) yaşandı. Ölü sayısına ilişkin kesin bir bilgi yok. Ancak katliamlardan [yüzlerce insanın](#) etkilendiği tahmin ediliyor. İD birkaç aileyi de kaçırdı ve bu ailelerin akıbetleri hâlâ bilinmiyor.

Evini kaybeden [3 binden fazla aile](#), Irak'ın iç kesimlerinde, güneyde ve Irak Kürdistan bölgesindeki Şii kasabalara kaçtı. Şabak Demokratik Topluluğu Genel Sekreteri Hanin El Kaddo, 15 Temmuz'da yaptığı açıklamada, Şabakların soykırıma uğradığını söyleyerek Şabakları ve Irak'ın diğer azınlıklarını kurtarmak için bir an önce tedbir alınmasını istedi. Irak parlamentosundaki Şabak temsilcisi Salim Cuma da uluslararası örgütlere müdahale çağrısında bulunarak Şabaklara uygulanan kitlesel zulmün durdurulması için yakardı.

Sonuç olarak, hiçbir destekçisi olmayan küçük azınlıklar başta olmak üzere Irak'ın zengin toplumsal dokusu yok olma tehlikesiyle karşı karşıya. Bu azınlıkların soykırımdan kurtulması için uluslararası toplumun acil ve sınırsız desteğine ihtiyacı var.

<http://www.al-monitor.com/pulse/tr/originals/2014/08/iraq-minorities-shabak-extinction-islamic-state.html#ixzz3BsaYDOxg>

[vii] Malula'da halen İsa'nın konuştuğu Aramice konuşulmaktadır.

[viii] *Azınlık* terimi muktedir olmayanlar anlamında kullanılmaktadır.

[ix] Musul'un 16 km doğusundaki Bahizan, Süryanice ismi Beys Hıryani (bakmak görmek yeri) Ezidiler ve Hıristiyanlar yaşamaktaydı, Ba'vize Musul'un 5km kuzeyinde Ninova harabeleri üzerindedir. Köyün adı Aramice Bays Avviz'dir (geçiş yolu) köyün tarihi Asurlular çağına uzanır. El- Kuş, Musul'a 50 km mesafede bir kildani köyüdür. Karakuş, Musul'dan 28 km uzaklıkta, Kadim halkı Hıristiyandı. Karakuş'a, Süryaniler Bahdid (Baghdade) ismini verir. Bahdid, Süryanice *Tanrının evi* anlamındadır. Köyde Ermeniler de yaşamaktaydı. Keremli veya Geremlis, Musul'un 30 km güneydoğusunda, halkının tamamına yakını Kildaniydi, Ermenilerin de yaşadığı köylerden biriydi. Bartulla, Musul'un 33 km doğusundadır. tarihi Asurlulara kadar uzanır halkı Süryaniydi. Anlamı Süryanicede *çocuklar evi, ölçü evi* anlamındadır. Batna, Musul'un 15 km kuzeyinde, aramice'de adı Bays El- Tin veya Bays al Kıra - *çamurdan ev*. Halkın çoğu Hıristiyandı. Bakufa, Aramice'de Bays Kuya- *Ağaç yeri*. Kadim Asur yerleşim yerlerinden biridir. Tarihi Asurlulara kadar uzanır. Ba'zıra, Musul'un 50 km kuzeydoğusunda, Ezidi köyüydü. Aramice'de adı Bays 'İzra- *ev direği*. Bahınduva, Musul'un 26 km kuzeyinde çoğunluğu, Ezidi, Hıristiyan Kildani nüfusun yaşadığı bölgeydi. Dayr-ı Ba Yusuf yada Dayr-ı ya- Yusuf nüfusu Hıristiyan bir yerleşim yeri ve büyük bir kilisesi vardı. Baysan yada Bisan, Musul'un kuzeydoğusunda Aramice'de Bays *Şan-sukünet evi*. Aramilerin yaşadığı bölgeydi. Muşarafi veya Meşerefi, Musul'un batısındaki bu köy halkı Ezidiydi. Baş'ika, Aramicede Bays *Şahiki- talihsiz ev*, Musul'un kuzeydoğusunda köyde Ermeniler de vardı. Babent yada Babıntı Musul'un 15 km kuzeydoğusunda Süryanice Bays *Şıbına- yağma evi*. Köy aynı zamanda bir Şabak yerleşim bölgesiydi. Dayr Miha'il veya mar Muha'il, Nuniya, Nunyavaya Nineva. Baştepe yada Başmanya, Musul'a 25 km uzaklıkta en önemli Şabak köylerinden biriydi. Barım yada Barıma Aramice'de Bays Rime- *yüksek ev*. Tella'far yada Talya'far, Aramice'de Tel Ağbar- *toprak tepe*, Sincar ile Musul arasındadır. Basahra yada Basafra, Süryanice'de Bays Sahraya- *Kasr sahibi*. İmam- Fazliyya da Şabak yerleşim yerlerinden biriydi. Tilkef, Tel Kef- *Taştepe*, nüfusu Kildaniydi. Hursabad yada

Horsabad, eski adı Sur olan bölge Ezidi yerleşimlerinden biriydi. 'Ayn Safna musul'un 50 km doğusundaki köy bir Ezidi yerleşimiydi. Ermeniler de bulunmaktaydı.

[x] Ortadoğu'nun şu anda en vahşi insanlık dışı gücü olarak tehlike arz eden IŞİD ile ilgili Gaziantep baro başkan yardımcısı Bilgi Edinme Yasası'na dayanarak emniyet müdürlüğüne Gaziantep'teki IŞİD faaliyetleriyle ilgili soru yöneltmiş. Verilen cevapta 'devlet sırrı' nedeniyle bilgi verilemeyeceği belirtilmiş. Her şey ne kadar açık değil mi! IŞİD'i büyüten güçlerin sadece Katar, Suudi Arabistan ve başlangıçta ABD olmadığı bu kervanda Türkiye'deki iktidarın da büyük sorumluluğunun olduğu gayet açık. Ercan Kanar, Veziriazam'ın Ahlak Mühendisliği, <http://www.demokrathaber.net/veziriazamin-ahlak-muhendisligi-makale,7831.html>

[xi] Eski Irak başbakanı Maliki'nin Sünni politikasını Siyasal İslam'ın yada İslam Devleti'nin yegane sebebi göstermek yanıltıcıdır. Bu argüman Maliki'nin tasfiyesine yöneliktir.

[xii] Siyasal İslam'ın yükselişinin bir *Kurucu kaosa* ihtiyacı olduğu gibi bir diğer ibrahimi din devleti İsrail'in de *kurucu kaosa* ihtiyacı vardı. Bu kez hangi doğuma neden olacağını hep birlikte göreceğiz.

[xiii] Samir Amin'le Söyleşi, Fikret Başkaya "*Amerikalıların istediği yegane şey, bölgenin kaos ortamına sokulmasıdır...*" <http://www.ozguruniversite.org/index.php/fikret-bakaya/guenluek/1584-samir-amin-fikret-bakaya-soyleşi>

[xiv] Sevan Nişanyan, Beni Kureyza Katliamı, <http://nisanyan1.blogspot.com.tr/2013/05/beni-kureyza-katliam.html>

[xv] Sevan Nişanyan, Eski Zaman IŞİDleri, <http://nisanyan1.blogspot.com.tr/2014/08/eski-zaman-isisleri.html>

[xvi] Samir Amin'le Söyleşi, Fikret Başkaya “Amerikalıların istediği yegane şey, bölgenin kaos ortamına sokulmasıdır...”

[xvii] Erdoğan: Artık şartlar değişti,

<http://www.taraf.com.tr/haber-erdogan-artik-sartlar-degisti-164728/>